

آسیب‌شناسی بررسی صحنه جرم

در فرآیند جرم‌یابی

نگارنده:

روح‌اله عابدین‌زاده

سرشناسه	: عابدینزاده، روح اله، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور	: آسیب‌شناسی بررسی صحنه جرم در فرآیند جرمیابی/نگارنده روح اله عابدینزاده؛ ویراستار بتول خاتمزاده؛ طراح امید میرزاییان.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات علمی فرهنگی شعبانی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۴ص.
شابک	: 978-600-8856-16-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: صحنه جرم
موضوع	: Crime scenes
موضوع	: صحنه جرم -- پی‌جویی
موضوع	: Crime scene searches
موضوع	: جرمیابی
موضوع	: Criminal investigation
رده بندی کنگره	: HV۸۰۷۳
رده بندی دیویی	: ۳۶۳/۲۵۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۴۰۲۲۳

آسیب‌شناسی بررسی صحنه جرم در فرآیند جرمیابی

نگارنده: روح اله عابدینزاده
صفحه آرا و ویراستار: بتول خاتم زاده
طرح روی جلد: امید میرزاییان
ناشر: انتشارات علمی فرهنگی شعبانی
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول- پاییز ۱۳۹۸
قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۵۶-۱۶-۰

کلیه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به‌جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آن‌ها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه

فصل اول: جرم

۱۷	۱-۱. مقدمه فصل
۱۸	۱-۲. مفهوم جرم
۱۸	۱-۲-۱. مفهوم جرم در لغت و اصطلاح
۱۹	۱-۲-۲. مفهوم جرم در اصطلاح فقه و حقوق
۲۲	۱-۲-۳. مفهوم صحنه در جرم قتل
۲۶	۱-۲-۴. مفهوم نهادهای درگیر در کشف جرم
۲۶	۱-۲-۴-۱. پزشکی قانونی در صحنه جرم
۲۸	۱-۲-۴-۲. نیروهای انتظامی
۲۸	۱-۲-۴-۳. مقامات قضایی
۲۹	۱-۲-۵. مفهوم تحقیق محلی
۳۰	۱-۲-۶. مفهوم ادله در حقوق کیفری
۳۰	۱-۲-۶-۱. تعریف لغوی دلیل
۳۰	۱-۲-۶-۲. تعریف اصطلاحی دلیل
۳۱	۱-۲-۷. مفاهیم و مبانی تئوریک بررسی صحنه جرم

- ۳۱..... ۱-۲-۷-۱. تئوری اتصال (پیوستگی)
- ۳۲..... ۱-۲-۷-۲. اصل تبادل ادموند لوکارد
- ۳۳..... ۱-۲-۷-۳. اصل مشابهت-وحدت
- ۳۳..... ۱-۳. مبانی تحقیق
- ۳۳..... ۱-۳-۱. مبانی حقوقی
- ۳۳..... ۱-۳-۲. مبانی جرم‌شناسی
- ۳۴..... ۱-۳. ریشه‌چه تحقیق
- ۳۴..... ۱-۴-۱. ریشه‌چه کشف علمی جرم در ایران
- ۳۶..... ۱-۴-۲. تاریخچه بررسی صحنه جرم در جهان

فصل دوم: مصادیق مختلف آسیب‌های مترتب بر مدیریت صحنه جرم

- ۴۱..... ۲-۱. مقدمه فصل
- ۴۱..... ۲-۲. آسیب‌های اجرایی در مدیریت صحنه جرم
- ۴۲..... ۲-۲-۱. آسیب‌های ناشی از نیروهای انسانی
- ۴۳..... ۲-۲-۲. بازسازی صحنه جرم و امکانات و تجهیزات در این حوزه
- ۴۴..... ۲-۳. آسیب‌های ناشی از مدیریت اطلاعات در مدیریت صحنه جرم
- ۴۴..... ۲-۳-۱. ناکافی بودن اطلاعات ضابطان قضایی
- ۴۵..... ۲-۳-۲. ناکافی بودن اطلاعات درباره صحنه جرم
- ۴۵..... ۲-۳-۳. ضعف دانش گزارش‌نویسی
- ۴۶..... ۲-۳-۴. عدم مستندسازی دقیق صحنه جرم
- ۴۷..... ۲-۳-۵. نداشتن دانش روز توسط ضابطان قضایی
- ۴۷..... ۲-۴. آسیب‌های ناشی از مدیریت استتاج در مدیریت صحنه جرم
- ۴۷..... ۲-۴-۱. تداخل وظایف در صحنه جرم
- ۴۸..... ۲-۴-۲. مشخص نبودن اولویت قانونی در صحنه جرم
- ۴۸..... ۲-۵. سایر موارد

۲-۵-۱	آسیب‌های ناشی از وجود حیوانات در صحنه جرم	۴۹
۲-۵-۲	آسیب‌های ناشی از عوامل طبیعی و شرایط جوی	۴۹
۲-۵-۳	آسیب‌های ناشی از زنجیره امانت اطلاعات	۵۰
۲-۵-۴	آسیب‌های ناشی از زمان	۵۰
۲-۵-۵	آسیب‌های ناشی از کنجکاوی شهروندان	۵۱
۲-۵-۶	آسیب‌های ناشی از بستگان	۵۱

فصل سوم: راه‌های پیشگیری از آسیب‌های مدیریت صحنه جرم

۳-۱	مقدمه فصل	۵۵
۳-۲	پیشگیری از آسیب صحنه جرم پیش از حضور ضابطان	۵۵
۳-۲-۱	جلوگیری از تخریب شواهد در صحنه جرم	۵۵
۳-۲-۲	آگاهی از شرایط جوی	۵۷
۳-۲-۳	استفاده از دوربین‌های نظارت شهری و امنیتی و اماکن	۵۸
۳-۲-۴	روش‌های بازگردانی صحنه جرم به حالت عادی	۵۹
۳-۳	پیشگیری از آسیب صحنه جرم در حضور ضابطان	۶۰
۳-۳-۱	اولویت‌های صحنه جرم	۶۱
۳-۳-۲	دور کردن شهروندان از صحنه جرم و کنترل صحنه در سباده‌ها	۶۲
۳-۳-۳	دقت در احوال بستگان و تغییرات ایجاد شده توسط آنان	۶۶
۳-۳-۴	ملاحظات کلی بررسی صحنه جرم	۶۷
۳-۳-۵	هماهنگی با سایر نهادهای وارد شده به صحنه جرم	۶۹
۳-۳-۶	اهمیت مدارک صحنه جرم	۷۰
۳-۳-۷	مستندسازی دقیق و مرور مستندات	۷۰
۳-۴	پیشگیری از آسیب صحنه جرم پس از حضور ضابطان	۷۵
۳-۴-۱	در نظر گرفتن شرایط جوی آتی	۷۵
۳-۴-۲	بستن و پلمپ کردن صحنه جرم	۷۶

- ۳-۴-۳. استقرار آزمایشگاه سیار در صحنه جرم در صورت لزوم ۷۶
- ۳-۴-۴. ضوابط تحویل صحنه جرم به سایر نهادها ۷۷
- ۳-۴-۵. رها کردن صحنه جرم ۷۹

خلاصه و چکیده کتاب

- نتایج برخی تحقیقات انجام شده مرتبط با موضوع کتاب ۸۳

پیوست‌ها

- پیوست الف ۱۰۷
- پیوست ب ۱۱۴

منابع و مآخذ

- الف) منابع فارسی ۱۲۵
- ب) منابع انگلیسی ۱۳۳

پیشگفتار

مدیریت صحنه حرم، بخشی از فرآیندی است که از صحنه جرم شروع شده و در دادگاه به نتیجه می‌رسد. مدیریت صحنه جرم به معنی بررسی نظام‌مند یک واقعه یا اتهام برای مشخص شدن حقیقت می‌باشد. کارآگاهان زمانی که تحقیق را شروع می‌کنند، نیاز به یک سری اطلاعات موثق دارند که از طریق آن به حقیقت دست می‌یابند. بنابراین تحقیق باید مراحل خاصی را طی کند تا به هدفش یعنی حقیقت دست یابد. این مراحل، چیزی جز مدارک نیستند. مدارک معمولاً پرونده را می‌سازند و یا باعث حل آن می‌شوند. اما برای همه مدارک فیزیکی، سه مرحله بسیار ضروری وجود دارد که باید در صحنه جرم به آنها توجه کرد. این سه مرحله عبارتند از: شناسایی مدرک، روش‌های جمع‌آوری و نگهداری مناسب آنها؛ به‌طور کلی می‌توان گفت، شواهد فیزیکی هیچ وقت فراموش نمی‌شوند و تحت تأثیر هیجانانگیزانه‌ای قرار نمی‌گیرند. اگر کسی شاهد ماجرا نیست، دلیل نمی‌شود که شواهد فیزیکی راز حوادث را روشن‌تر نکنند. شواهد فیزیکی واقعیت دارند. آنها نمی‌توانند غلط باشند یا حقیقت را کتمان کنند. بر همین اساس علوم جنایی تا حدودی از اصول لوکارد و کیرک پیروی می‌کند (مثل «هر تماسی ردی به جا می‌گذارد» و «هر شی در جهان ما منحصربه‌فرد است»). در این نوشتار سعی خواهد شد، نقش و جایگاه مدیریت صحنه جرم و همچنین نقش شواهد فیزیکی و اهمیت آن را در فرآیند رسیدگی مورد بحث و بررسی قرار دهد. همچنین در زمینه‌های گفته شده، یک آسیب‌شناسی کلی مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.